

Emil Sowiński
(Uniwersytet Łódzki)

Popularnonaukowe streszczenie

Studio Filmowe im. Karola Irzykowskiego w latach 1981-1989 na tle polityki programowej peerelowskiej kinematografii wobec debiutów

Polska kultura filmowa opisywana jest zwykle przez pryzmat twórczości reżyserów (nazywanych „autorami polskiego kina”), a szczegółowej analizie poddawane są zazwyczaj konkretne filmy. Tymczasem instytucje produkcji filmowej zasługują na naukowe opracowanie w nie mniejszym stopniu niż twórczość Krzysztofa Kieślowskiego czy Andrzeja Wajdy, na co niejednokrotnie zwracali uwagę badacze. Dotychczasowy stan wiedzy w zakresie tematu projektu jest więc wyjątkowo skromny. Tym bardziej jest to zaskakujące, że dominującą cechą światowej refleksji filmoznawczej jest zainteresowanie pozatekstualnym wymiarem funkcjonowania kultury filmowej, przejawiającej się rozwojem tzw. badań kultury produkcji. Studia powstające w tym nurcie badań dostarczają wiedzy o tym, jak filmy się produkuje, kto to robi, jak wygląda tok produkcji filmu, a także jaki wpływ na jego powstanie mają uwarunkowania społeczne, instytucjonalne, systemy finansowania i związane z nimi regulacje prawne. Projekt ten masz szansę wpisać się w tę lukę. Jego przedmiotem zainteresowania jest działalność Studia Filmowego im. Karola Irzykowskiego w latach 1981-1989, a głównym celem pogłębienie wiedzy o polityce programowej kinematografii wobec debiutów oraz kulturze produkcji późnego PRL-u.

W związku z powyższym projekt odpowie między innymi na następujące pytania badawcze: W jaki sposób polityka programowa kinematografii w kontekście debiutów wpłynęła na powstanie Studia? Jak było skonstruowane ówczesne prawo filmowe w stosunku do debiutantów? W jaki sposób Państwo radziło sobie z problemami młodych twórców (zjawisko nadpodaży reżyserów w stosunku do ilości etatów w instytucjach filmowych; powołanie Wydziału Radia i Telewizji na Uniwersytecie Śląskim)? Jak działalność cenzorska wpływała na produkcję i rozpowszechnianie filmów Studia? Jak wyglądał proces produkcji w Studiu i czym różnił się od systemu produkcji zespołów filmowych? Jak zmiany personalne wpływały na charakter organizacyjny i politykę programową Studia? W jaki sposób rozpowszechniano filmy Studia? Jakie filmy Studia trafiły do dystrybucji, a które powędrowały na „półki”?